

Prima instanță: Judecătoria Strășeni (sediul Central) (jud. S. Osoianu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Vascan, E. Palanciuc, VI. Clima)

DECIZIE

20 decembrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Tatiana Vieru
Nicolae Craiu
Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Bictaghirov împotriva Întreprinderii de Stat „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” cu privire la obligarea acestuia de a schimba amplasarea transformatorului electric, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 13 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 29 septembrie 2016, Maria Bictaghirov a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” solicitând obligarea pârâtului să schimbe locul de amplasare a transformatorului electric de model TM-50, amplasat la distanța de 2, 5 m de casa sa, cu respectarea zonei de protecție și încasarea prejudiciului moral în sumă de 20000 lei și a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în sumă de 100 lei și pentru asistență juridică în sumă de 400 lei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că locuiește pe str. N. Gribov, nr. 7, or. Strășeni. În anul 1990 a plecat cu traiul în Federația Rusă împreună cu familia, unde a locuit până la decesul soțului. În anul 2012 a revenit cu traiul în Republica Moldova și locuiește împreună cu fiica, ginerele, nepoata și strănepotul.

A menționat reclamanta că, la distanța de 2,5 m de la casa sa este amplasat un transformator electric de tensiune medie 10,0 kV, de marca TM-50, anul fabricării 1965. La transformator se utilizează uleiul tehnic - bifenil policlorurat - produs toxic, care se scurge pe transformator. Deoarece transformatorul este vechi, când funcționează produce un zgomot mare. La transformator sunt conectate liniile electrice aeriene cu tensiunea de peste 10 kV, care trec deasupra casei.

A susținut că, din cauza transformatorului amplasat sub peretele casei, scurgerii uleiului toxic și producerea zgomotului în continuu, starea sănătății i s-a înrăutățit considerabil, are dureri de cap, disconfort, amețeli.

A declarat că, la începutul anului 2013 a adresat o plângere ÎCS „Red Union Fenosa” SA, prin care a solicitat schimbarea amplasării transformatorului electric, însă

prin răspunsul nr.12421 din 20 martie 2013 i s-a comunicat că transformatorul se află la balanța ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni”.

A afirmat că, s-a adresat cu o cerere similară către ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni”, iar prin răspunsul din 15 decembrie 2014 i s-a comunicat că cererea sa a fost pusă în discuție în cadrul Consiliului de Administrație a întreprinderii la 02 decembrie 2014, care a aprobat devizul de cheltuieli pentru efectuarea lucrărilor de schimbare a transformatorului electric.

A precizat că, deoarece pe parcursul anului 2015 pârâtul nu a întreprins nici o măsură întru respectarea procesului verbal nr. 7 din 02 decembrie 2014 al Consiliului de Administrație a întreprinderii, prin care ultimii au acceptat de a schimba locul amplasării transformatorului electric, la data de 29 martie 2016 a adresat o plângere Serviciului de Supraveghere de Stat al Sănătății Publice rl Strășeni.

A indicat că, la 31 martie 2016 a fost întocmit de către medicul-igienist Gh. Bouroșu procesul verbal de examinare a obiectului-transformatorul electric și s-a constatat că pe transformatorul electric se prelinge uleiul tehnic-bifenil policlorurat, care este toxic și dăunător pentru sănătate. S-a stabilit că este amplasat la o distanță inadmisibilă de numai 2, 5 m de la casa de locuit, în loc de minim 10 m. În baza acestui proces-verbal, Serviciul de Supraveghere de Stat al Sănătății Publice rl Strășeni a emis prescripția sanitară nr. 85 la 05 mai 2016 prin care a oferit pârâtului un termen de 2 luni pentru înlăturarea neajunsurilor.

A invocat că, din neglijența pârâtului, până la moment atât ea, cât și locatarii casei, sunt supuși unui risc real de electrocutare, iar uleiul ce se scurge pe transformator este toxic și ieșind la plimbare, sunt supuși riscului de intoxicare. Totodată, a indicat că a fost nevoită personal să se adreseze pentru soluționarea problemei, pentru ce a pierdut bani, sănătate, astfel suportând un prejudiciu estimat la 20000 lei.

Prin încheierea protocolară din 23 noiembrie 2016 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central) s-au atras în proces Centrul de Sănătate Publică rl Strășeni, ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL în calitate de intervenienți accesorii (f.d.25).

La 23 ianuarie 2017, avocatul Doina Zaporojan-reprezentantul ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL a depus cerere de înlocuire a ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” SRL cu titularul în drepturi ÎCS „Red Union Fenosa” SA (f.d.36).

Prin încheierea protocolară din 23 ianuarie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central) s-a atras în proces ÎCS „Red Union Fenosa” SA (f.d.39).

Prin hotărârea din 22 martie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central) s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Bictaghirov și s-a obligat ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” să schimbe locul de amplasare a transformatorului electric de model TM-50, amplasat în curtea casei Mariei Bictaghirov, cu respectarea zonei de protecție; s-a încasat de la ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” în beneficiul Mariei Bictaghirov prejudiciul moral în sumă de 5000 lei; s-a încasat de ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” în beneficiul Mariei Bictaghirov cheltuielile de judecată ce țin de plata taxei de stat în sumă de 100 lei; în rest acțiunea s-a respins.

La 02 mai 2017, ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 22 martie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central).

Prin încheierea din 13 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” împotriva

hotărârii din 22 martie 2017 a Judecătoriei Strășeni (sediul Central), ca fiind depusă în afara termenului legal, iar ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” nu a solicitat repunerea în termen.

La 20 octombrie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.114), ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a declarat recurs împotriva încheierii din 13 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen, casarea încheierii, cu restituirea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

În motivarea recursului s-a invocat că, pentru ședința de judecată din 13 septembrie 2017, reprezentantul ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni”-Vasile Nagailic, a fost prezent, însă pe ușa sălii de ședință era indicat că toate ședințele de judecată din 13 septembrie 2017 se amână pentru altă dată, despre care vor fi înștiințați ulterior. La adresarea către cancelaria instanței de apel, la fel, a fost îndreptat spre aceeași sală cu anunțul afișat.

Precizează recurentul că, copia hotărârii motivate din 22 martie 2017 a fost solicitată la 28 martie 2017, însă a fost recepționată la 27 aprilie 2017.

Menționează recurentul că, la 19 ianuarie 2017 a solicitat amânarea ședinței de judecată pentru a doua jumătate a lunii martie 2017, deoarece duceau tratative pentru transmiterea în proprietate a operatorului de sistem a acestui obiect, însă pentru ședința de judecată din 22 martie 2017, ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” nu a fost înștiințată și hotărârea a fost pronunțată în lipsa reprezentantului întreprinderii.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 13 septembrie 2017, iar ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a declarat recurs la 20 octombrie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.114).

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată în adresa recurentului la 06 octombrie 2017 (f.d.108), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, Colegiul consideră că recursul declarat la 20 octombrie 2017, conform sigiliului oficiului poștal (f.d.114), de către ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” împotriva încheierii din 13 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, este în termen și nu este necesar repunerea în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” neîntemeiat și pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că prin hotărârea din 22 martie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central) s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Maria Bictaghirov și s-a obligat ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” să schimbe locul de amplasare a transformatorului electric de model TM-50, amplasat în curtea casei Mariei Bictaghirov, cu respectarea zonei de protecție; s-a încasat de la ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” în beneficiul Mariei Bictaghirov prejudiciul moral în sumă de 5000 lei; s-a încasat de ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” în beneficiul Mariei Bictaghirov cheltuielile de judecată ce țin de plata taxei de stat în sumă de 100 lei; în rest acțiunea s-a respins (f.d.47, 52-54).

Tot aici, este de menționat că copia dispozitivului hotărârii din 22 martie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central) a fost recepționat de către ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” la 28 martie 2017, conform avizului de recepție (f.d.56).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

În conformitate cu art. 113 alin.(1) Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

La 02 mai 2017, ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 22 martie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central) (f.d.60-61).

În conformitate cu art. 369 alin.(1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Astfel, prin încheierea din 13 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” împotriva hotărârii din 22 martie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central), ca fiind depusă în afara termenului legal, iar ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” nu a solicitat repunerea în termen (f.d.103-107).

Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel precum că ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a depus cererea de apel în afara termenului de 30 de zile, deoarece art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, menționat și *supra*, statuează expres precum că acest termen se calculează de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Concomitent Colegiul relevă că, instanța de apel corect a menționat că apelantul nu a solicitat repunerea în termenul de declarare a cererii de apel, or, instituția de drept procesual a repunerii în termen constituie beneficiul acordat de lege titularului unui drept procesual, care din motive justificate nu și-a putut exercita dreptul în interiorul termenului imperativ, să-și îndeplinească acest drept și, ulterior, fără ca instanța să-l decadă din exercițiul său sau să aplice o altă sancțiune prevăzută de lege în caz de nerespectare a termenului.

Afirmația recurentului referitor la amânarea ședinței de judecată din 13 septembrie 2017 de la Curtea de Apel Chișinău nu justifică omiterea termenului pentru contestarea cu apel în termen legal și nu poate servi ca temei pentru casarea încheierii Curții de Apel Chișinău privind restituirea cererii de apel depuse tardiv.

Colegiul relevă că, în lipsa hotărârii motivate, partea nu este lipsită de dreptul de a înregistra un apel care ulterior poate fi completat cu temeiurile de fapt și de drept rezultând din prevederile art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă, conform cărora elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit.d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale.

De altfel, recepționarea la 27 aprilie 2017 de către recurent a hotărârii motivate a instanței de fond din 22 martie 2017 nu justifică omiterea termenului de exercitare a căii de atac-apelul, stabilit imperativ de lege.

Mai mult ca atât, ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a solicitat, prin cerere în scris, la 29 martie 2017 eliberarea hotărârii motivate din 22 martie 2017, circumstanță corect reținută și de instanța de apel, însă nu a fost lipsită de dreptul de a înregistra un apel preliminar în termenul de 30 zile acordat de legiuitor de la data pronunțării hotărârii.

Or, art. 365 alin. (1¹) Cod de procedură civilă prevede expres că elementele cererii de apel prevăzute la alin.(1) lit. d), e) și h) pot fi incluse într-o cerere de apel suplimentară depusă după data întocmirii hotărârii integrale, fapt enunțat *supra*.

Argumentul recurentului precum că nu a fost înștiințată ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” pentru data de 22 martie 2017 și hotărârea a fost pronunțată în lipsa reprezentantului este neîntemeiat, deoarece în conformitate cu art. 102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

La caz, ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a fost înștiințată legal, conform avizului de recepție (f.d.21) despre ședința de judecată numită pentru 23 noiembrie 2016 ora 13:30, în cadrul căreia a fost prezent administratorul ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” (f.d.23) și a fost înștiințat legal contra semnătură pentru următoarea ședința de judecată din 23 ianuarie 2017 ora 10:30 (f.d.26).

Mai mult ca atât, prin cererea înregistrată la 19 ianuarie 2017, ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” a solicitat amânarea ședinței de judecată din 23 ianuarie 2017 pentru a doua jumătate a lunii martie curent (f.d.29). Astfel, următoarea ședință de judecată a fost stabilită pentru data de 22 martie 2017 ora 10:30. Respectiv, ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” fiind parte în proces, chiar și în condițiile solicitării amânării ședinței de judecată, nu este lipsită de dreptul și nu este exclusă obligația acesteia de a se interesa de desfășurarea procesului, or, această circumstanță indică direct la nerespectarea obligațiilor procedurale și nevalorificarea drepturilor garantate atât de legislația națională, cât și CEDO.

Colegiul reiterează că, copia dispozitivului hotărârii din 22 martie 2017 a Judecătorei Strășeni (sediul Central) a fost recepționat de către ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” la 28 martie 2017, conform avizului de recepție (f.d.56), ceea ce denotă suplimentar că apelantul a avut un termen rezonabil de a înregistra un apel nemotivat. Or, dispozitivul hotărârii contestate a fost recepționat de către ÎS

„Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” în interiorul termenului de 30 zile acordat de legiuitor pentru exercitarea căii de atac-apelul.

Astfel, Colegiul menționează că, chiar și în condițiile recepționării hotărârii motivate în afara termenului de contestare a acesteia, acest aspect nu poate justifica omiterea termenului legal de depunere a apelului în conformitate cu art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă.

Alte argumente invocate de recurent sunt irelevante și nu pot servi ca temei de casare a încheierii recurate, or, acestea țin nemjlocit de fondul cauzei și nicidecum nu justifică omiterea termenului de contestare a hotărârii instanței de fond în termenul stabilit de lege.

În concluzie, Colegiul conchide că acțiunile ÎS „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” nu constituie decât o eludare a acesteia de a-și realiza drepturile procedurale, rezultând din prevederile art. 56 alin.(3) și art. 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, care obligă părțile de a se folosi cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale procedurale, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

Colegiul notează că, unul din aspectele preeminenței dreptului, rezultând din jurisprudența CtEDO, este principiul securității raporturilor juridice.

Or, CtEDO statuează că dacă termenul pentru introducerea unei căi ordinare de atac este reînnoit după un interval considerabil și pentru motive care nu par să fie convingătoare, o asemenea decizie ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac (Ponomaryov vs Ucraina, hotărârea din 03 aprilie 2008).

În atare circumstanțe, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată privind restituirea cererii de apel ca fiind tardiv, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecății, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Colegiul precizează că, circumstanțele expuse de recurent nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel, or, participanții la proces urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat, cu menținerea încheierii instanței de apel din 13 septembrie 2017.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Întreprinderea de Stat „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni”.

Se menține încheierea din 13 septembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Maria Bictaghirov împotriva Întreprinderii de Stat „Întreprinderea Silvo-Cinegetică Strășeni” cu privire la obligarea acestuia de a schimba amplasarea transformatorului electric, încasarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător

Tatiana Vieru

Judecători

Nicolae Craiu

Oleg Sternioală